

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 178
van **MARIUS MEREMANS**
datum: 26 februari 2016

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Amateurkunsten - Ondersteuning

In 2015 ontvingen de negen landelijke amateurkunstenorganisaties in totaal een som van 5.849.517,33 euro volgens de volgende verdeling:

Amateurkunstenorganisatie	Subsidiebedrag 2015
Creatief Schrijven	317.889,14
MuziekMozaiek	375.646,52
Kunstwerk(t)	413.447,39
Poppunt	516.390,92
Centrum voor Beeldexpressie	576.292,26
Danspunt	632.062,47
Koor&Stem	707.455,58
Opendoek	1.058.601,42
Vlamo	1.251.731,63
Totaal	5.849.517,33

Het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten bepaalt onder artikel 9: "Uiterlijk op 1 maart van het jaar dat voorafgaat aan een nieuwe beleidsperiode, dient de organisatie een financieel behoefteplan in met als doel een meerwaarde te realiseren ten aanzien van de werking tijdens de voorbije beleidsperiode. De administratie brengt voor 1 juli advies uit aan de bevoegde minister over de aanpassing van de subsidie-enveloppe van de erkende organisatie. Het advies van de administratie bevat minstens een evaluatie van de werking van de organisatie gedurende de voorbije beleidsperiode, een samenvatting van het financiële behoefteplan van de organisatie en de verwijzing naar de beleidsintenties van de Vlaamse Regering, die bekend zijn bij de opmaak van het beleidsplan. Uiterlijk op 1 oktober van het jaar dat voorafgaat aan een nieuwe beleidsperiode, bepaalt de Vlaamse Regering de subsidie-enveloppe."

Verderop in het decreet staat onder artikel 11 dat bij aanvang van een nieuwe beleidsperiode de Vlaamse Regering de subsidie-enveloppe ook algemeen kan aanpassen op basis van eigen beleidsintenties en evaluaties van de werkingen. Het totale bedrag van de subsidie-enveloppes van de organisaties kan echter maximaal stijgen met twintig procent.

Voor nieuw erkende organisaties voor amateurkunsten ten slotte wordt voor de eerste beleidsperiode in een subsidie-enveloppe van minimum 200.000 euro voorzien.

1. Wanneer men de toegekende subsidiebedragen aan de verschillende landelijke amateurkunstenorganisaties bekijkt dan stelt men vast dat er grote verschillen tussen de subsidiebedragen zijn.

Wat zijn de redenen dat de subsidiebedragen tussen de verschillende landelijke amateurkunstenorganisaties zo sterk verschillen? Hoe beoordeelt de minister de huidige verdeling van de subsidiebedragen tussen de verschillende landelijke amateurkunstenorganisaties?

2. Wat zijn de belangrijkste conclusies van de visitatieverslagen die de administratie opmaakte naar aanleiding van de visitaties bij de landelijke amateurkunstenorganisaties?
3. "Vermits het internationaal beleid één van de aandachtspunten was bij de recente visitaties krijgen we op het eind van de visitatiecyclus een beeld van de internationale context waarin de Vlaamse amateurkunstensector zich bevindt", aldus de minister in de beleidsbrief Cultuur.

Kan de minister een toelichting geven van het beeld van de internationale context waarin de Vlaamse amateurkunstensector zich bevindt? Wat zijn de aandachtspunten en verbeterpunten?

4. Uiterlijk op 1 maart van het jaar dat voorafgaat aan een nieuwe beleidsperiode, moeten de amateurkunstenorganisaties een financieel behoefteplan indienen.

Wat is de totale aangevraagde som uit de verschillende financiële behoefteplannen? In hoeverre overstijgt het totale aangevraagde budget in de verschillende behoefteplannen het huidige beschikbare budget?.

5. Sommige actoren uit de sector pleiten ervoor dat de amateurkunstenorganisaties zich ook meer zouden moeten inlaten met onderzoek en ontwikkeling.

In hoeverre is dit aandachtspunt of deze bekommernis bekend bij de minister? Hoe beoordeelt de minister deze bekommernis?

6. Kan de minister, naar aanleiding van de provinciale afslanking, een overzicht bezorgen van de middelen en het personeel dat vanuit de provincies besteed wordt aan de sector van de amateurkunsten? Graag een overzicht per provincie.
7. Zullen er naar aanleiding van de provinciale afslanking (structurele) middelen worden toegevoegd aan jaarlijkse werkingssubsidie voor landelijke amateurkunstenorganisaties? Zo ja, op welke manier zal de minister hiermee omgaan.
8. Heeft de minister weet van eventuele nieuwe, landelijke erkenningsaanvragen voor amateurkunstenorganisatie(s) met nieuwe kunstdisciplines voor de komende beleidsperiode? Zo ja, welke?
9. De minister stelde in zijn beleidsbrief te willen onderzoeken hoe de kloof, in perceptie en praktijk, tussen de amateurkunstensector en de professionele kunstensector kan worden verkleind.

Op welke manier zal hij dit concreet aanpakken?

ANTWOORD

op vraag nr. 178 van 26 februari 2016

van **MARIUS MEREMANS**

1. De aanzienlijke verschillen in subsidiëring van de negen amateurkunstenorganisaties zijn historisch te verklaren. Met het decreet betreffende de amateurkunsten van 2000 besloot de Vlaamse overheid niet langer de focus te leggen op organisaties, maar op kunstdisciplines. Voor elke vastgestelde discipline (eerst 8, later 9) kon er slechts één organisatie worden erkend en gesubsidieerd. De 21 organisaties die tot dan werden gesubsidieerd onder het 'decreet amateuristische kunstbeoefening', werden daardoor gedwongen in een vrij omvangrijke fusieoperatie.

Bij de fusie werden de subsidiebedragen van de organisaties behouden en opgeteld, en was er een bijkomende financiële aanmoediging. Zo ontstonden Opendoek (theater), Danspunt (dans), VLAMO (instrumentale muziek), Koor & Stem (vocale muziek) en het Centrum voor Beeldexpressie (foto & film). Het decreet creëerde de mogelijkheid voor de erkenning van een aantal andere disciplines, waardoor er nieuwe organisaties konden aanspraak maken op subsidiëring. Het gaat om Muziekmozaïek (folk & jazz), Kunstwerkt (beeldende kunst), Poppunt (pop, rock & dance) en Creatief Schrijven (schrijven). Als nieuwe organisatie konden zij niet rekenen op een historisch bepaalde subsidie of fusiepremie, dus was hun subsidiebedrag aanzienlijk lager.

De kloof van om en bij de 200.000 euro tussen de oude en nieuwe organisaties is inmiddels gedicht.

Bij het begin van elke vijfjarige beleidsperiode kunnen de AK-organisaties een financieel behoefteplan indienen voor de komende vijf jaar. Aan de hand van deze behoefteplannen beslist de minister over de eventuele verhoging van de subsidie-enveloppe voor de volgende beleidsperiode. Bij het begin van de vorige twee beleidsperiodes in 2007 en 2012 werden de enveloppes van de nieuwe organisaties telkens verhoogd, maar de decalage tussen de enveloppes is nog sterk aanwezig. Onderstaande tabel illustreert deze evolutie in subsidiebedragen van 2002 over de eerste jaren van de beleidsperiodes (2007 en 2012) tot 2016.

Organisatie	2002	2007	2012	2016
VLAMO	1.002.874	1.212.000	1.308.370,45	1.251.731,63
Opendoek	836.963	1.025.000	1.106.501,40	1.058.601,42
Koor&Stem	521.498	685.000	739.466,79	707.455,58
Danspunt	447.157	612.000	660.662,28	632.062,47
Centrum voor Beeldexpressie	487.005	558.000	602.368,54	576.292,26
Kunstwerkt	244.605	350.000	432.155,23	413.447,39
Poppunt	237.762	500.000	539.756,77	516.390,92
Muziekmozaïek	214.894	318.000	392.643,90	375.646,52
Creatief Schrijven	-	200.000	332.273,11	317.889,14

2. De administratie werkt nog aan de conclusies van de visitaties op sectorniveau. Toch zijn er al enkele voorlopige vaststellingen:

- a. De meest pertinente vaststelling is dat de vijf fusie-organisaties nog steeds bestuurd worden naar voorbeeld van het klassieke verenigingsleven (grote besturen, provinciale geledingen die hun afvaardigingen sturen naar de raad van bestuur etc.). Zij hebben alle een ledenstructuur (en de bijhorende inkomsten), terwijl de nieuwe organisaties zich eerder profileren als expertise- en dienstencentrum naar een hele sector, zonder een onderscheid tussen leden en niet leden. De vier nieuwe organisaties worden meer bestuurd volgens de principes van cultural governance. Een globale analyses maken is dus niet eenvoudig. Het is aanbevolen om de principes van cultural governance te implementeren bij alle AK-organisaties.
 - b. Alle organisaties kunnen rekenen op zeer professionele medewerkers en geven blijk van nauwe betrokkenheid bij de amateurkunstenaars. Het feit dat er slechts 1 aanspreekpunt per discipline is, helpt daarbij, maar het is ook de verdienste van het personeel van de AK-organisaties om een optimale dienstverlening en expertise-uitwisseling te garanderen en vormingstrajecten op te zetten.
 - c. De projectwerking in de AK-sector is erg sterk. Een korte opsomming van projecten en initiatieven illustreert dit: De Stem van Ons Geheugen (Koor&Stem), The Big Draw (Kunstwerkt), Azertyfactor en het BK Poetry Slam (Creatief Schrijven), B-Jazz (Muziekmozaïek), Mia Maakt Scene (Opendoek), En Avant Marche (waar VLAMO aan meewerkte) en uiteraard Lokale Helden van Poppunt, dat onlangs de Vlaamse cultuurprijs Amateurkunsten kreeg. Anderzijds hebben de AK-organisaties verbeterruimte op vlak van visieontwikkeling op lange termijn. Veel beleidsinitiatieven blijven steken op het operationele niveau, terwijl de vraag waar de organisatie of de sector binnen enkele jaren wil staan, veelal onbeantwoord blijft.
 - d. De spreiding over Vlaanderen is een grote troef van de amateurkunstsector. Waar de professionele kunsten zich hoofdzakelijk in de grote Vlaamse steden concentreren, vinden we amateurkunstenaars in elke uithoek van Vlaanderen. Deze globale aanwezigheid bevestigt dat kunst maken en beleven op grote schaal in Vlaanderen aanwezig is. Daar tegenover staat dat amateurkunstenorganisaties meer werk moeten maken van een brede participatie in hun werking. De werking van de organisaties legt een grote focus op het artistieke, het kunstige. Het is één van de uitdagingen van de sector om deze focus hand in hand te laten gaan met de sociale component. Participatie, diversiteit en interculturaliteit blijven permanente aandachtspunten voor de sector.
 - e. Voorts zijn er nog een aantal aandachtspunten: wedstrijden, cross-overdisciplines, de rol van het steunpunt en de toekomst van het woord 'amateur'. Dit laatste mag misschien verwonderen, maar zeker in het kader van betrekken van jongeren bij amateurkunsten is gebleken dat zij geen boodschap hebben aan het woord 'amateurkunstenaar', en dat de term zelfs afschrikt. Het gaat dus niet enkel om de betekenis van een woord, maar over hoe de sector zich in de toekomst zal profileren.
3. Het internationale verhaal binnen de amateurkunsten speelt zich op verschillende pistes af. Als men naar de Europese netwerken binnen de AK-organisaties zelf kijkt, hebben deze een zeer goede band met zusterorganisaties over heel Europa. Nederland springt eruit als geprivilegieerde partner, maar er zijn ook goede contacten met organisaties uit Scandinavië, Frankrijk, Duitsland, Italië, het Verenigd Koninkrijk etc. Uit de gesprekken met de AK-organisaties is gebleken dat Vlaanderen op veel vlakken een voortrekkersrol speelt. Dat streelt het ego, maar ligt ook moeilijk, en biedt weinig uitdagingen voor de Vlaamse AK-organisaties om zichzelf fundamenteel te vernieuwen naar buitenlands voorbeeld. In sommige gevallen heeft een AK-organisatie zelfs geen buitenlandse tegenhanger, zoals bijvoorbeeld

Kunstwerkt. Kunstwerkt werkt wel aan internationale netwerken via projecten als The Big Draw (met de hoop om ooit een grote Europese Big Draw te kunnen organiseren).

Een mogelijkheid tot Europese netwerking ligt bij Amateo, het Europees netwerk van amateurkunstenorganisaties dat wordt gedragen vanuit het Forum voor Amateurkunsten. Dat netwerk is echter dringend toe aan professionalisering: enkele kernleden (Vlaanderen, UK, Nederland, Denemarken) zijn professioneel degelijk uitgebouwd, maar andere leden (Tsjechië, Slowakije) staan qua ondersteuning van de amateurkunsten nog niet zo ver. Amateurkunsten wordt in veel Europese landen nog steeds als een erg lokaal gegeven beschouwd. Amateo heeft een subsidiedossier ingediend bij de EU om erkend te worden als Europese netwerkorganisatie.

Wat de internationale projecten betreft, werden vorig jaar vijftig tegemoetkomingen in de internationale reiskosten toegekend, en dertien internationale projecten die in Vlaanderen plaatsvonden kregen subsidies. Dat cijfer zal in 2016 moeiteloos worden geëvenaard. Toch kampt dit systeem met problemen. De subsidies voor buitenlandse reizen zijn vooral populair bij disciplines zoals hofdab, koor en folkloristische dans. Beeldend kunstenaars, fotografen en jazzmuzikanten komen veel minder aan bod. Voor de internationale projecten in Vlaanderen zien we vaak projecten van de negen amateurkunstenorganisaties, voor 2016 ging het onder andere over Play&Produce van Poppunt, B-Jazz van Muziekmozaïek of het EK Poetry Slam van Creatief Schrijven. De procedure voor indiening is ingewikkeld en niet transparant, met vijf verschillende indiendata, twee verschillende formulieren, een adviescommissie die twee keer bijeen komt, etc.

Met de nieuwe beleidsperiode voor de amateurkunstensector in het vooruitzicht is het opportuun om het thema "internationalisering in de amateurkunstensector en de inzet van deze projectmiddelen te evalueren en eventueel bij te sturen.

4. De onderstaande tabel vertrekt vanuit de basissubsidie van de negen AK-organisatie zonder bijkomende middelen vanuit de Interne Staatshervorming. Voor 2016 bedraagt het totale subsidiebedrag voor de 9 AK-organisaties € 5.849.457,33. Artikel 11, §2 van het amateurkunstendecreet bepaalt: *"voor het totale bedrag van de subsidie-enveloppes van de organisaties is die stijging geplafonneerd op twintig procent"*. Dat betekent in theorie dat de totale AK-enveloppe maar kan stijgen met € 1.169.891,47.

Organisatie	Meervraag/jaar	Procentuele stijging	Gewenste enveloppe 2017 (- ISH)
Koor & Stem	100.544,42	14%	808.000,00
Vlamo	362.087,00	29%	1.613.818,63
Kunstwerkt	126.531,00	31%	539.978,39
Creatief Schrijven	441.749,49	139%	759.638,63
Opendoek	383.462,00	36%	1.442.063,42
Poppunt	242.607,12	47%	758.998,04
Muziekmozaïek	239.885,00	64%	615.531,52
Centrum voor Beeldexpressie	115.246,45	20%	691.478,71

Danspunt	70.453,00	11%	702.515,47
Totaal	2.082.565,48	36%	7.932.022,81

5. De vraag naar meer aandacht voor onderzoek en ontwikkeling werd geponeerd in het memorandum van de amateurkunstensector uit 2014. Daar werd één van de speerpunten 'onderzoek, valorisatie en media-aandacht' genoemd. Het onderzoek 'Amateurkunsten in beeld gebracht' uit 2009 is een stevig onderbouwd en zeer relevant werkstuk, maar intussen zeven jaar oud. Ik weet dat de sector vragende partij is naar een vervolgonderzoek op lange termijn en naar geactualiseerde en extra cijfers rond bijvoorbeeld de link met DKO, wat met de lokale inbedding, hoe inspelen op demografische uitdagingen (bv. focus medioren/senioren, maar ook etnisch-culturele achtergrond), etc.

Wat het onderzoek binnen het beleidsdomein Cultuur betreft, maken we een onderscheid tussen het lange-termijn beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek en kortlopend onderzoek. Beide types van onderzoek hebben andere doelstellingen en perspectieven en volgen andere procedures. Wat betreft het lange-termijn onderzoek is mijn eerste prioriteit het veiligstellen en continueren van de longitudinale onderzoekslijnen, voor Cultuur is dat de participatiesurvey.

Verder werd door mijn administratie een onderzoeksagenda opgemaakt die een oplijsting biedt van thema's voor kortlopend onderzoek om zo, binnen de jaarlijkse onderzoeksmiddelen, tot een prioriteitstelling voor onderzoek te komen. Deze agenda staat onder invloed van de bredere beleidsagenda en kan dus aangevuld en gewijzigd worden op basis van beleidsprioriteiten.

Momenteel staan de onderzoeksvragen voor amateurkunsten niet op de prioriteitenlijst onderzoek.

6. De provinciale middelen voor amateurkunsten werden door de administratie opgevraagd voor het referentiejaar 2014, en zijn vrij betrouwbaar. De cijfers zijn moeilijk accuraat te berekenen. Het is bijvoorbeeld niet eenvoudig om een accurate personeelsinschatting te maken, omdat de provincies niet enkel personeel inzetten op louter en alleen amateurkunsten, maar ook binnen jongerencultuur personeel hebben voor initiatieven die wij binnen de Vlaamse overheid als amateurkunsten bestempelen. Denk maar aan de provinciale pop- en rockconcours. Wanneer men deze meerekent, komen we op een gemiddelde van ongeveer 2 VTE per provincie. Voorts wordt geschat dat er ongeveer € 50.000 bijkomende middelen voor jeugdwerk worden ingezet voor initiatieven voor amateurkunsten.

Provincie	Structurele middelen AK	Middelen voor projecten, concours etc.
Antwerpen	186.740	31.750
Oost-Vlaanderen	323.967	23.749
Limburg	10.800	12.400
Vlaams-Brabant	124.515	2.500
West-Vlaanderen	79.000	-

7. In 2014 werd reeds een bedrag van € 184.000 verdeeld over de AK-organisaties. De provinciale middelen kunnen op twee manieren worden herverdeeld:
- Toevoegen aan de middelen voor de amateurkunstenorganisaties, eventueel met een aanpassing van de opdracht.

- b. Opnemen in het voorgestelde decreet regionaal cultuurbeleid onder een reglementering voor amateurkunsten.

Dit is momenteel nog onderwerp van bespreking.

- 8. Neen.
- 9. Eén van de verdiensten van het huidige decreet is dat het de grote kloof tussen de amateur- en professionele wereld kleiner is geworden. De negen AK-organisaties hebben inspanningen geleverd om amateurkunstenaars en professionals dichterbij elkaar te brengen en te laten samenwerken. Projecten als AmateurToneelhuis (Opendoek), Muzikantendag (nu Sound/Check) van Poppunt, de Schrijfdag (Creatief Schrijven) en de Canvascollectie, waar Kunstwerkt een belangrijke rol in speelde, illustreren dit. We kunnen deze praktijken en samenwerkingsverbanden enkel toejuichen en verder stimuleren.